

Spațiul românesc

Țara noastră este situată în emisfera nordică, la intersecția meridianului de 25° longitudine estică cu paralela de 45° latitudine nordică, cea ce înseamnă că se află la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord. În Europa, România este aproximativ în centru, la distanță egală între punctele extreme ale Europei: țărmul atlantic al Peninsulei Iberice în vest și Munții Ural în est. În schimb este mai aproape de Marea Mediterană, sudul Europei, decât de Oceanul Arctic, nordul Europei.

Vecinii României sunt:

- în S: Bulgaria
- în S-V: Iugoslavia
- în N-V: Ungaria
- în N: Ucraina
- în E: Moldova, Ucraina și Marea Neagră

Principalele caracteristici ale reliefului României sunt varietatea, proporționalitatea și dispunerea pe trepte concentrice.

- Munții Carpați ocupă 28% din teritoriul României. Ei formează un inel în jurul Depresiunii Transilvaniei. Sunt împărțiți în: Carpații Orientali, Carpații Meridionali și Carpații Occidentali.
- Dealurile și podișurile ocupă 42% și se întind în jurul Carpaților
- Câmpiile ocupă 30%. Avem două câmpii: Câmpia Română (în S) și Câmpia de Vest

România de azi este situată în zona de contact dintre Europa Centrală și Europa de Răsărit, fapt ce a lăsat o amprentă specifică asupra civilizației românești. Spațiul carpato-dunărean este termenul cel mai potrivit pentru a denumi aria în care au evoluat civilizațiile preistorice și istorice atestate pe teritoriul de astăzi al țării noastre.

Unitatea geografică a spațiului carpato-dunărean se sprijină pe trei elemente importante: Dunărea, Carpații și Marea Neagră. Proporționalitatea armonioasă a elementelor geografice, clima temperată, bogăția florei și faunei au oferit condiții optime de trai locuitorilor din această arie geografică. Așa se explică și continuitatea de locuire din

cele mai vechi timpuri și până azi, în pofida numeroaselor migrații ce au afectat teritoriul țării noastre până în zorii Evului Mediu și care au determinat fluctuații demografice.

Câmpiile și văile râurilor au permis practicarea agriculturii, în zona dealurilor subcarpatice se creșteau animale, iar din munți se extrăgeau bogățiile subsolului. Civilizația Românească veche a fost o civilizație a lemnului. Pădurea a jucat un rol important în istoria românească, constituind nu numai o bogăție naturală, dar și un adăpost împotriva năvălitorilor. Rețeaua hidrografică a României, izvorâtă din Munții Carpați, constituie un alt element de unitate, apele curgătoare fiind artere importante de comunicație între diferitele provincii. Dunărea a fost o cale de contact cu regiunile Europei centrale, favorizând circulația oamenilor, ideilor, bunurilor culturale și materiale.

Oamenii s-au simțit întotdeauna legați de mediul înconjurător cu care adesea s-au identificat.

Izvoarele istorice și descoperirile arheologice demonstrează faptul că pământul românesc a fost locuit permanent din vremuri străvechi. Firul etnogenezei poporului român poate fi urmărit, fără întrerupere, timp de patru milenii, de când în acest spațiu trăiau tracii, geții și dacii.

În perioada marilor migrații ale popoarelor, strămoșii noștri s-au concentrat mai ales în regiunile apărute natural, în așa-numitele „țări”: Țara Oașului, Țara Maramureșului, Țara Moților, Țara Făgărașului, Țara Bârsei etc. Din secolul al XIV-lea până în secolul al XIX-lea românii au viețuit în trei mari principate: Țara Românească, Moldova și Transilvania. Deși aflate într-o zonă în care se întâlneau interesele a trei mari imperii (Imperiul Otoman, Rusia Țaristă și Imperiul Habsburgic), cele trei principate n-au putut fi înglobate de acestea.

Oficializarea numelui țării noastre, România, are loc în anul 1862, după ce Imperiul Otoman recunoaște unirea Principatelor Române, care se realizase cu trei ani mai înainte.

În țara noastră trăiesc, în prezent, circa 22,5 milioane de locuitori. Cu această populație, România se înscrie între țările de mărime medie din Europa. La jumătatea secolului trecut (în 1859), populația României număra 8,6 milioane de locuitori. Începând cu această dată, populația țării cunoaște o creștere continuă și relativ echilibrată a numărului locuitorilor, cu excepția perioadei celor două războaie mondiale și a anilor imediat următori, precum și a ultimului deceniu din secolul al XX-lea.

DINAMICA POPULAȚIEI ROMÂNIEI

Anul	Locuitori
1859	8 600 000
1891	10 000 000
1948	15 872 000
1977	21 559 900
1992	22 810 035
1999	22 489 000

Pe teritoriul țării noastre, populația este răspândită pe toate treptele de relief: de pe țărmul Mării Negre și din Delta Dunării până pe culmile montane. Așezările permanente urcă mai ales în Munții Apuseni, unde ajung până la circa 1.600 m altitudine. Așezările temporare (odăi, sălașe etc.) urcă și mai sus, în toți munții noștri.

Densitatea medie a populației României este de aproape 100 de locuitori pe km², fiind mai mare decât media europeană. Actuala densitate a populației este de două ori mai mare decât la începutul secolului al XX-lea.

Pe cuprinsul țării există unele diferențieri, determinate de gradul de favorabilitate al condițiilor naturale, precum și de cauze de ordin istoric, economic etc. Astfel, valori ale densității populației peste media pe țară se înregistrează în:

- Zone de câmpie, deal și podiș, cu bogate și variate resurse naturale și, de regulă, de veche și permanentă populare;
- Unele depresiuni colinare și montane joase;
- Areale cu o puternică dezvoltare a industriei;
- Zone cu spor natural mai ridicat.

Populația țării noastre este compusă majoritar din români (90%), ceea ce îi conferă României statutul de stat național unitar. Alături de români trăiesc mai multe minorități naționale, dintre care mai numeroase sunt, în prezent, maghiarii și țiganii.

După religie, cea mai mare parte a populației României este creștin-ortodoxă. Ceilalți credincioși aparțin altor culte creștine (romano-catolici, reformați, greco-catolici, bapțiști etc.), precum și cultelor islamic, mozaic etc. ori unor secte religioase.

În ultimele decenii se constată o tendință de diminuare a grupei de vârstă tinere (0 – 14 ani) și de creștere a ponderii populației vârstnice (peste 60 ani). Această mutație se datorează, pe de o parte, reducerii sporului natural, pe de alta, creșterea duratei medii de viață a populației și semnifică „îmbătrânirea” populației.

Îndată ce recoltele au intrat în hambare și gerul iernii a început să „muște”, viața satului maramureșean intră în lumea magicului. De acuma și până ce vor apărea primii ghiocei, fetele și femeile se strâng la șezători pentru „a întoarce” firul, dar și vorba, punând la cale nunțile de după Bobotează.

Pe 17 decembrie, în Țara Lăpușului începe „Festivalul datinilor de iarnă”, care dă tonul unui timp unic, cu urături, colinde și jocuri cu măști.

Cei din Sighet se pornesc mai greu, de-abia în a II-a zi a Crăciunului, dezlănțuind o sărbătoare cu nimic mai prejos de cea a lăpușnenilor. Urătorii din satele zonei se întrec în colinde și strigători, care mai de care mai năstrujnice.

Datinile oltenești au același punct de plecare: bucuria Nașterii Mântuitorului. De fiecare an colindătorii încep să se strângă tiptil-tiptil pe sub ferestrele gazdelor pornind a ura. Răsplata și-o vor primi atât în colaci, mere și nuci, cât și în gustoșii cârnăciori sau sarmale, toate stropite cu zaibăr sau țuică adevărată de prună.

O veche datină face ca în dimineața Anului Nou, toate fetele care „au legat parii” de cu seară să se grăbească la gard, căutând să afle cum le va fi norocul. Dacă parul este drept, sănătos și cu coajă, atunci bucuria lor e mare, pentru că viitorul soț le va fi frumos la făptură, înalt la stat, sănătos și avut. Dacă însă parul legat este putregăios și fără coajă, atunci au un motiv de supărare: bărbatul le va fi urât, bolnăvicios și sărac. Iar dacă, din întâmplare, parul vreuneia a fost luat de vânt atunci ursitul lor va murii și vor avea parte de ce e mai greu.

Un alt obicei obligă femeile din Muntenia și Oltenia să măture în dimineața Anului Nou, iar praful să îl sădească la rădăcinile pomilor, existând convingerea că aceștia vor rodi mai bine în anul care tocmai va veni.

Iarna satul moldovenesc degajă o atmosferă de veselie generală. Dintre toate „Plugușorul” pare a fi cea mai vestită și cea mai frumoasă datină. Totul începe cu câteva zile înainte zile când „plugarii” caută simbriași, ca să formeze o „echipă” cât mai competitivă. Seara purced cu uratul și, în timp ce „solistul” spune Plugușorul lângă fereastră, simbriașii stau ceva mai departe și dau strașnic din bice. Tot darul este pus la un loc în traistă și nu se împarte decât după ce au fost strânși ultimii bănuți.